

Asia: VN/25238/2024

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/25238/2024

Valtioneuvoston asetus kohdistuu teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen, energiatehokkuustoimenpiteitä edistäviin sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtyviin investointihankkeisiin ja joiden investointien hyväksyttävät kustannukset ovat vähintään 30 miljoonaa euroa. Yksittäinen avustus voi olla enintään 150-200 miljoonaa euroa.

Business Finland päättää avustuksista kuultuaan työ- ja elinkeinoministeriötä. Avustukset on myönnettävä viimeistään 31. joulukuuta 2025. Investoinnin on oltava valmis vähintään 36 kk kuluessa tuen myöntämisestä. Mikäli hanke viivästyy, tuen viimeinen 20% osuus jätetään maksamatta.

Teknologiateollisuuden huomiot

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valtioneuvoston asetukseen teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen myönnettävästä avustuksesta

Investointien 36kk aikaraja on tiukka

Teknologiateollisuus ry:n näkemyksen mukaan asetuksen tiukka aikataulu voi tehdä suurten hankkeiden avustuksen hakemisesta erittäin haastavaa. Koska avustus myönnetään vuoden 2025 aikana, hakuprosessiin ennättävät hankkeet täytyvät olla jo hyvin pitkällä valmisteluiden ja lupaprosessien suhteen, jotta hanke voidaan saattaa valmiiksi 36 kuukauden sisällä avustuksen myöntämisestä.

Komission kriisi- ja siirtymäpuitteiden tiedonannossa hankkeen valmiiksi saattamisessa viitataan seuraamusjärjestelyyn siltä varalta, että määräaika ei noudateta. Teknologiateollisuus painottaa, että suuret teollisen kokoluokan investoinnit ovat erittäin aikaa vieviä ja hankkeessa on mukana ketjutettuna useita eri toimijoita ja alihankkijoita. Tämän vuoksi valmisteilla olevassa asetuksessa tulisi voida käyttää kansallista harkintaa jatkoajan myöntämiselle tuen maksamisessa sellaisissa tapauksissa, joissa hankkeen viivästyminen johtuu tuen saajasta riippumattomista syistä (esim. lupamenettelyt).

Tuen hyväksyttävien kustannusten alarajaa tulisi laskea

Teknologiateollisuuden näkökulmasta olisi toivottavaa, että tuen myöntämisen ehtona pidettyä 30 miljoonan euron hyväksyttävien kustannusten rajaa tiputettaisiin 10 miljoonaan euroon. Näin varmistettaisiin, että tuki saataisiin myönnettyä täysimääräisenä vuoden 2025 aikana ja useammalla hankkeella olisi mahdollisuus tuen hakemiseen.

Teknologiateollisuus ry:n perusteluna on kriisi- ja siirtymäpuitteita koskeva komission tiedonanto, jossa ei oteta kantaa hyväksyttävien kustannusten määrään, vaan se olisi kansallisesti päätettävissä.

Teknologianeutraalius

On ensisijaisen tärkeää, että teknologianeutraalius säilytetään asetusta laadittaessa eikä asetuksessa luetteloidisi tuettavia teknologioita. Asetuksella ei tulisi ylläpitää listaa teknologioista, vaan mahdollistaa uusien teknologioiden kehittämiseen ja hyödyntämiseen tarvittavan toimintaympäristön rakentaminen.

Lausunnoilla olevasta asetuksessa ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta tukeen hyväksyttävät laitteistot olisivat akut, aurinkopaneelit, tuuliturbiinit, lämpöpumput,

elektrolyysilaitteet sekä hiilidioksidin talteenotto-, hyödyntämis-, ja varastointilaitteita. Teknologiateollisuus haluaa nostaa esille, että listaus ei ole kattava ja sen vuoksi suosittelemme sen poistamista ja korvaamalla sen teknologianeutraalina kirjauksena. Kriisi- ja siirtymäpuitteita koskevassa komission tiedonannossa kannustetaan varsinkin-kirjauksella yllä mainittuihin teknologioihin, mutta se ei kategorisesti sulje muita teknologioita tuen ulkopuolelle. Listauksesta puuttuvat muun muassa hukkalämpöjen hyödyntämiseen liittyvät hankkeet, luolastot sekä puupohjaiset ratkaisut kuten bioenergia ja biohiili.

Avustusta tulisi tarjota parhaimmille teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen ja energiatehokkuuteen liittyville hankkeille sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtyville hankkeille, joissa voivat yhdistyä useat eri kypsyyssasteissa olevat teknologiat sekä systeemitason optimointi.

Biomassaperäisten päästöjen käsittely

Asetusluonnoksessa on jätetty huomioimatta uusiutuvan energian direktiivin mukainen linjaus nollapäästöisyydestä, kun kyseessä on kestävyyskriteerit täyttävä bioenergia.

Kansainvälisten kasvihuonekaasujen laskenta- ja raportointisääntöjen mukaan biomassan polton hiilidioksidipäästöt lasketaan ja raportoidaan energiasektorilla nollana. Tätä periaatetta tulisi noudattaa myös avustuskelpoisuuden tulkinnan osalta.

Tukipäätös Business Finlandin toimesta

Teknologiateollisuus näkee kannatettavana, että tukipäätös tehdään Business Finlandin toimesta työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksessa. Tämä nopeuttaa hankkeiden käsittelyä merkittävästi.

Saari Annukka
Teknologiateollisuus ry